

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**
Кафедра теорії та практики перекладу

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра романо-германських мов і перекладу

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

22 березня 2023 р.
м. Полтава

Редакційна колегія:

Шаравара Тамара – проректор з науково-педагогічної роботи і перспективного розвитку Полтавського державного аграрного університету, доктор історичних наук, професор, голова редакційної колегії

Дорогань-Писаренко Людмила – декан факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, професор

Сизоненко Наталія – завідувач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Дедушно Алла – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Красота Олена – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат економічних наук, доцент

Люлька Вікторія – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Матвієнко Леся – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат педагогічних наук

Мокляк Оксана – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук

Назаренко Марина – старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету

Затверджено до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 9 від 27.03.2023 р.).

**УДК 81 : Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика : зб.
008 : 316.74** матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава,
М 74 22 березня 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. 306 с.

До збірника ввійшли тези доповідей докторів, кандидатів наук, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, подані до організаційного комітету IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика».

У збірнику висвітлено актуальні проблеми репрезентації національно-мовної картини світу; діалогу національних культур (лінгвокультурологічний, лінгвокогнітивний, етнолінгвістичний та літературознавчий аспекти); соціокультурної та психологічної парадигми міжкультурного спілкування, теорії та практики перекладу в контексті міжкультурної комунікації; представлено інноваційні технології викладання української та іноземних мов.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, докторантів, здобувачів вищої освіти ступенів вищої освіти бакалавр, магістр.

Тексти доповідей публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів, наведені факти та статистичні дані відповідають автори, а також наукові керівники (для студентів та аспірантів).

© ПДАУ, 2023

© Автори статей, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕКЛАД У КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Ivanova Iryna	
TRANSLATION OPPORTUNITIES AND CULTURE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE	157
Liulka Viktoriia	
CURRENT METHODS OF CREATING TERMINOLOGICAL UNITS OF THE ENGLISH LANGUAGE	159
Michalik Martyna, Matviienko Lesia	
DIFFICULTIES IN TRANSLATING ECONOMIC AND FINANCIAL TERMINOLOGY	163
Volovyk Larysa	
BESONDERHEITEN DER ÜBERSETZUNG DEUTSCHER WIRTSCHAFTSTERMINOLOGIE	166
Антонюк Марина	
ПРОБЛЕМА РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ В АНГЛОМОВНІЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	170
Бачинський Іван	
ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АГРАРНО-ПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПЕРЕКЛАДУ	174
Ватраль Ян	
МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ПЕРЕКЛАД В ІТ ПРАВІ	177
Влох Ілона, Садовий Денис, Семиразум Ілона	
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФАХОВИХ ТЕРМІНІВ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ	179

НАЦІОНАЛЬНО-МОВНІ КАРТИНИ СВІТУ: ВЕРБАЛЬНА Й НЕВЕРБАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

Khmelenko Kateryna	
THE VALUE OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES FOR LAWYERS: NEW CHALLENGES IN INTERNATIONAL COMMUNICATION	10
Matviienko Lesia, Hrekova Iryna	
FEATURES OF IMPROVING INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF DIPLOMATIC INTERACTION	14

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФАХОВИХ ТЕРМІНІВ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ

Влох Ілона,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
ilona.vlokh@st.pdaa.edu.ua

Садовий Денис,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
denys.o.sadovyi@st.pdaa.edu.ua

Семиразум Ілона,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська),
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
ilona.semyrazum@st.pdaa.edu.ua

Науковий керівник – Воловик Лариса,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтавського державного аграрного університету

м. Полтава, Україна

larysa.volovyk@pdaa.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-0423-0917>

Вивченням термінології різних фахових мов займається багато українських та зарубіжних лінгвістів, таких як А. С. Дьяков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделко, В. М. Лейчик, О. А. Сербенська, R. Arntz, F. Mayer, G. Picht та інші.

Більшість українських дослідників визнають, що термін може існувати як елемент терміносистеми, якщо під останньою розуміти упорядковану сукупність термінів, які адекватно виражають понятійний апарат теорії, що описує певну специфічну галузь людських знань або діяльності. Вони зазначають, що переклад не лише передає певну інформацію засобами іншої мови, а й аналізує можливості мови перекладу. І якщо в мові перекладу відсутні необхідні лексичні одиниці, то саме перекладачі намагаються створити відповідний лексичний еквівалент у мові перекладу. Вивчення спеціальних мов пов'язане зі специфікою мови певної галузі науки. При цьому спеціальна мова певною мірою протиставляється мові загальноживаній, хоча лексика першої є похідною від останньої. Але саме проблеми, пов'язані зі специфікою лексики спеціальних мов, зумовили необхідність виділення окремої науки – термінознавства. Якщо наука про спеціальні мови спрямована на вивчення мови певної галузі науки і техніки, то предметом термінології є не мова як така, а термін як єдність поняття і найменування. Таким чином, термінологія включає в себе понятійне поле певної професійної галузі. Спочатку вивчення фахових мов стосувалося виключно професійної лексики. Лише нещодавно вона стала окремою галуззю мовознавства, хоча й залишається дуже тісно пов'язаною з термінологією. Професійну мову можна визначити як сукупність усіх мовних засобів, що використовуються у професійно замкненій сфері спілкування з метою забезпечення взаєморозуміння між людьми, які працюють у цій галузі. Це визначення слід доповнити тим, що функціонування цієї мови

забезпечується виключно чітко визначеною термінологією. Спеціалізовані мови в німецькій мові іноді називають «Arbeitssprache», «Berufssprache», «Gruppensprache», «Handwerkersprache», «Sondersprache», «Standessprache», «Fachsprache» [1, с. 41]. Особливість професійних мов полягає в наявності особливого набору лексичних одиниць, орієнтованих на потреби певної професії, які мають плавні та гнучкі зв'язки із загальноживаною лексикою, що також присутня в професійній мові. З іншого боку, остання характеризується специфічною частотою вживання певних граматичних, синтаксичних і стилістичних засобів. Усю лексику професійного тексту можна поділити на 4 типи: терміни певної галузі, що мають власну дефініцію; міждисциплінарні загальнонаукові термінологічні одиниці – наприклад, загальні терміни філософії, політології, математики, філології; напівтерміни або професіоналізми, які включають номенклатурні одиниці, хоча професіоналізми зазвичай можна тлумачити на відміну від номенклатурних одиниць; професійні жаргонізми, які не претендують на точність і однозначність, мають високий рівень образності та емоційно забарвлене значення [2, с. 37].

Динаміка професійних мов часто віддаляє їх від джерела загальнолітературної мови і може призводити до непорозумінь між фахівцями і нефаківцями, створюючи штучну атмосферу елітарності. Професійні тексти мають свою специфіку побудови, її формують, наприклад, такі особливості: дієслово здебільшого вживається в теперішньому часі; дієслово часто вживається в пасивному стані; дієслово відіграє відносно незначну роль як частина мови; іменник відіграє важливу роль; однина вживається частіше, ніж множина; прикметник вживається відносно часто.

Деякі професійні мови використовують специфічні лінгвістичні засоби, які, в свою чергу, можуть зустрічатися в інших професійних мовах. Кілька підмов можуть утворювати більші класи зі спільними рисами. Наприклад, серед фахових мов можна виокремити мови суспільних наук та мови технічних галузей, які мають не лише специфічні терміносистеми, але й різну організацію тексту та мовну структуру. У зв'язку з цим можна запропонувати ієрархічну

систему професійних мов та їхніх класів у межах національної мови [3, с. 18].

Джерела та література

1. Fleischer W. Grundzüge der Wortbildung des Verbs in der deutschen Sprache der Gegenwart : Lehrbuch. Leipzig, 2019. 305 s.
2. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache : Lehrbuch. [2. durchges. Aufl.]. Tübingen, 2019. 307 s.
3. Stepanova M. D., Černyševa I. I. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache: Lehrbuch. [2. verbesserte Aufl.]. Moskva : Vysšaja Škola, 2017. 247s.

